

**2,95
ЛВ.**

Фокус * Човек * Техно * Космос * Наука * Земя * Мистерии * IQ

обекти;

БРОЙ 1 (19) ЯНУАРИ / ФЕВРУАРИ 2011. 2,95 ЛВ. WWW.OBEKTI.BG

**Вампири ли са
Вампирите**

**Наука, която
радва мъжете**

Променен свят с игра

**Как ще изглежда
лунната столица**

**Ин Витро –
мъчителното
щастие**

КЛИМАТЪТ В БЪЛГАРИЯ:

**Ставаме
ли тропик**

КОМФОРТ С НИСЪК РАЗХОД НА ЕНЕРГИЯ

Билдинг Мениджмънт Системи;
продукти и решения за автоматизация на системи за отопление,
вентилация и климатизация;
системи за автоматизация на осветление;
системи за автоматизация на сгради по отворения KONNEX (EIB) стандарт;
болнични комуникационни (Nurse Call) системи, хотелски SOS системи;
системи за управление, базирани на LON Works Networks;
системи за измерване на разход на енергия, отопление/охлаждане и вода

НЮ СИСТЕМ ООД
1172 София, бул. Г.М.Димитров бл.60
тел. +359 (2) 8625412
факс +359 (2) 8625413
<http://newsystem.bg/>, office@newsystem.bg

New[®] System
building automation

a company of VM FINANCE GROUP

Това е откъс от списанието.

Цялото списание може да намерите в Библио.бг

www.biblio.bg

ОБЕКТИ

БРОЙ 1 (19), ЯНУАРИ/ФЕВРУАРИ 2011

30
Климатът
в България:
Какво
ни чака

66
Вампири ли са
Вампирите

НОВИНИ 2

ФОКУС

Промени света с игра 6

Органичните сгради 10

Мъжка наука 14

ОБЕКТИВ 17

ЧОВЕК

Ин Витро Веритас 18

Ядрената гама на България 24

Внимание! Сомнамбул 27

ЗЕМЯ

Климатът в България: Какво ни чака 30

Скални лавини заплашват

стохиялни градове 40

ТЕХНО

Реалната илюзия 42

Най-футуристичните автомобили 46

Спомени за агреналина 48

Телефонни приложения 50

Най-горещите е-обекти от Лас Вегас 52

КОСМОС

Лунната столица 54

Да откриеш планета 58

НАУКА

Идеалната памет 62

Шарена черга в чаша 65

МИСТЕРИИ

Вампири ли са Вампирите 66

Азиатският еднорог - митът оживява 71

IQ

Има ли полза от „Натура 2000“ 73

Знаете ли, че... 76

Петър Кърджилков:

Извънземните - това сме ние 77

Да създадем страница в Wikipedia 79

Машините на времето 81

Какво, къде, кога 82

"Завладей българите!" - научнофантастичен

роман от Агриан Лазаровски (откъс) 83

Тест: Любопитни факти от света 88

Приятелю, очакваме ви и в уебсайта на "Обекти" на адрес www.obekti.bg

ДАРИНА МЛАДЕНОВА
ГЛАВЕН РЕДАКТОР
dmladenova@obekti.bg

ЕЛЕНА ПАНОВА
ЗАМ. ГЛАВЕН РЕДАКТОР
epanova@obekti.bg

НАЧО СТРИГУЛЕВ
НАБЛЮДАТЕЛ
nstrigulev@manager.bg

ВЛАДИМИР ТОДОРОВ
РЕДАКТОР
vtodorov@obekti.bg

ПЕТЪР КЪНЕВ
РЕДАКТОР
pkanev@obekti.bg

Обекти София 1000, ул. „Георги Вашингтон“ 12, ет. 2-3. Тел. 02 983 13 05. Е-mail: editors@obekti.bg. **Директор преглед и производство** Борислав Миразчийски, prgpress@manager.bg. **Преглед** Милена Вълчинова. **Снимка на корицата** Shutterstock. **Фотограф** Юлиан Донов. **Коректор** Боряна Ангелова. **Директор реклама** Румяна Дочева, adv@obekti.bg. **Мениджър реклама и маркетинг** Славена Георгиева, sgeorgieva@obekti.bg. **Директор клиенти** Данцела Тодорова, dtodorova@manager.bg. **Продажби** Марин Генев, Ценка Владимирова. **IT проекти** Спас Филипов. **Маркетинг** Цвета Милтенова, tzmiltanova@manager.bg. **Директор финанси и администрация** Деница Коцева, dkotzeva@manager.bg. **Счетоводител** Петя Малашка. **Печат** „Лито-Балкан“ АД. **Издава** „МИТ Прес“, част от „ВМ Финанс Груп“ АД. **Действителни собственици на списание "Обекти"** Васил Мирчев, Александра Мирчева, Иво Петров **Тираж** 9800 копия. Всички права запазени

МАКСИМ МАЙЕР, МАЯ БОБЕВА УПРАВИТЕЛИ

ЙОХАН КАРАСОН АРТ ДИРЕКТОР

НОВИ ДНИ

SHUTTERSTOCK

Франкенсвайн не мирише. То изглежда като прасе. Звучи като прасе. То е прасе. Но не мирише. Това е последната хрумка на генетици от канадския университет "Гелф" - пухкаво и уханно (и вкусно) йоркширско свинче. Всъщност проектът "Енвиropиг" (екопрасе) датира от повече от десетилетие. Но едва сега работата на Рик Мокия и колегите му се увенча с успех - рогди се животно, чиито отпадъци съдържат по-малко фосфор и така не представляват екологична опасност за водоемите. За разлика от нормалните прасета, енвиropиг произвежда в организма си ензима фитаза, който разгражда фосфора, на който е богата храната на тези животни, и така не освобождава отровната съставка в околната среда. В добавка към това прасето не излъчва типичната за вида си тежка миризма, която донякъде се дължи и на непреработените отрови. Екологите обаче протестираха. Според тях разпространението на новото животно ще увеличи броя на свинефермите и на соевите насаждения, използвани за храна на животните, и така ще залочи положителния ефект от модификацията.

3D съдържанието било Вредно за малките!

Зрението на деца под шестгодишна възраст може да бъде увредено при игра на бъдещата 3DS конзола на Nintendo, която изобразява триизмерни изображения, изпращайки различни образи на лявото и дясното око, предупреди компанията производител. Препоръчително е малчуганите да играят на 2D версиите на игрите.

3DS - наследникът на популярната конзола DS, ще излезе на пазара в Европа и САЩ през март тази година. Подробно на своя пресконференция, и новият продукт разполага с два екрана. Горният обаче генерира 3D образи без необходимост от специални очила.

С това свое изказване Nintendo се присъединява към Sony и Toshiba, които също предупреждаха потребителите за потенциалните отрицателни ефекти от гледането на 3D филми или играта на 3D игри. Според Sony родителите трябва да се посветват с лекар, преди да изложат децата си на триизмерно съдържание на PlayStation. Toshiba пък заяви, че не трябва да позволяваме на малките да гледат 3D изображения на телевизора без съответните очила.

Сешоар избива въшки за 45 минути.

Мощен сешоар е новото оръжие срещу въшките, които периодично нападат децата, а и някои възрастни.

45 минути стигат и 95% от гаднките и яйцата им са окончателно изтребени, показват експериментите с т.нар. LouseBuster. Османалите 5% губят размножителната си способност и също скоро умират. 28 дюзи, през които минава въздушна струя с температура 60 градуса, е лелеяният заместител на неприятната процедура с газ, мас и оцет. Обикновеният сешоар е с по-горещ въздух, но този за въшките е 2 до 3 пъти по-мощен. Половин час духане на главата и 15 минути събиране на трупове с просто разресване - и проблемът е отстранен. Създателите на продукта от Университета на Юта в Солт Лейк Сити, САЩ, са го патентовали. Той ще струва... 2000 долара. Е, не е необходимо всеки да си го купува, един уличния доктор сигурно ще е достатъчен.

SHUTTERSTOCK

Котките симулират.

Всеки знае какво капризно и своенравно животно е мъркащата красавица. Ветеринари от Университета в Охайо обаче откриха и на какви емоционални манипулации е способна понякога. Оказва се, че котките, също както и малките деца, могат да развият въображаеми симптоми на болест, когато не им харесва какво става около тях. Преместване, нов член на семейството, твърде много купони - и лобимката почва да се присъхва от болки в корема, да мяука като на умирачка и да отказва да яде. Прегледите обаче показват, че повечето от тези маци нямат никакъв реален здравословен проблем. Затова пък умело ни изкарват акъла и бързо-бързо ни строят в две редици. Все пак проучването показва, че стабилната среда е най-здравословна за всички - дори болното животно може да покаже подобрение, стига около него всичко да е тихо и спокойно - и, разбира се, чинийката с храна да идва в точно установения час!

Живот без интернет е като абстиненция от наркотици.

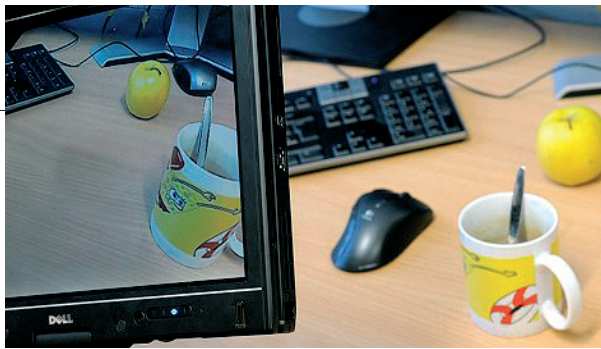
Когато вземете биберона на бебе, то обикновено започва да плаче. А какво се случва, щом гръпнете шалтера на модерния човек - този за интернет, GSM-а, телевизора? 12 европейски университета решиха да проверят, а в експеримента се включиха стотици студенти. Те останаха 24 часа без интернет, мобилен телефон, телевизия и радио, като старателно записваха как се чувстват и какво правят. Имаха право само на стационарен телефон и книга за четене. Резултатът: много от младежите показаха симптоми, които се появяват само при отказване от наркотици - те се чувствали изолирани, тревожни и сами се описали като притеснени. "Забелязахме не само психологически, но и физически симптоми. За повечето най-лоша се оказа тишината", обяснява Роман Джеродимос от Университета в Бърнмут, Англия. Едва когато 24-часовият комуникационен аскетизъм приключил, студентите възвърнали възприятията си - изведнъж отново забелязали хората около себе си и природата. Почувствали се по-добре чак след като отново се включили "в контакта". Е, явно това е модерният живот!

10-годишно момиче откри свръхнова.

Катрин Аврора Грей от Канада се превърна в най-младия човек на света, натъкнал се на звездна експлозия, известна повече като свръхнова. 10-годишното момиче помагало на баща си Пол - астроном лобител, докато изучавал снимки от далечна галактика на компютъра си. Със зорките си очи гетето забелязало свръхновата, а баща му помогнал при детайлния анализ на изображението. Свръхновата на Катрин е в галактиката UGC 3378 в голямото, но бледо съзвездие Жираф, на 240 млн. светлинни години от Земята. Това е първото подобно откритие за момичето и седмото за Пол. Свръхнова е мощна експлозия на звезда в края на съществуването ѝ. Най-младата звездна експлозия в Млечния път е регистрирана преди 140 години.

Повече новини на www.obekti.bg

Сензация! Обекти изчезват по време на предаване на живо! Германски специалисти по информатика създадоха първата в света технология, с която могат да изтриват предметите от предавания на живо, съобщава в "Ди Велт". Досега това можеше да стане на видеозапис или пък - при обикновени снимки - с фотешоп например, но не и в момент, когато обектите са на екран. С т.нар. система за редуцирана реалност (Diminished Reality-System) само чрез натискане на едно копче обектът изчезва от екрана в живо предаване. "Първо предметът трябва да бъде разпознат и грубо изрязан - обяснява ръководителят на екипа проф. Волфганг Брол от Техническия университет в Илменау. - Значи се появява гупка на екрана. Тя се запълва на базата на опростен образ и постепенно се гоузицива." Изчислителният процес трае средно 40 милисекунди - т.е. методът е напълно подходящ за тв предавания на живо. Новата технология може да се използва навсякъде - в интериорния дизайн, в промишлеността и градоустройството. Разбира се, има опасност и от манипулацията тъкмо при тв предавания на живо, но до една-две години методът ще е усъвършенстван, обещава проф. Брол.

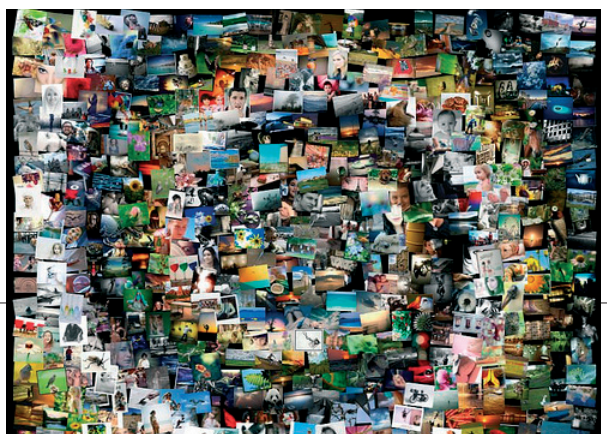
Плацебо има ефект и когато знаеш, че хапчето е фалшиво. Досега се смяташе, че плацебо ефектът се дължи на позитивното мислене.

Оказа се обаче, че той действа и когато пациентът е наясно, че приема препарати, в които няма лекарствени съставки. Това показва изследване, в което са участвали 40 души с чревни проблеми. Два пъти на ден те гълтали таблетките без никакво лекарство вътре. Знаели това, а на всички отгоре на шишенцето им било написано с големи букви "Плацебо". "Дори казахме на пациентите, че не е необходимо да вярват в плацебо ефекта", обяснява Тег Кенчук от Харвардския университет. След три седмици 59% от доброволците усетили значително подобрение в здравословното си състояние. В друга контролна група, която не приемала никакви хапчета, едва всеки трети се чувствал по-добре. Много е вероятно ефектът да се дължи не на позитивното мислене, а на простия медицински ритуал на приемане на таблетките, предполагат учените.

Родината на човека е... Израел?! Прието е да се смята, че съвременният човек прави първата си разходка по майката Земя преди 200 хил. години в Африка. Нищо подобно, контрират археолози от Телавивския университет - Адам е роден преди 400 хил. години на израелска територия. Драматичното твърдение не е лишено от материална обосновка - еврейските учени откриха осем зъба, които по форма и размер вероятно принадлежат на Homo sapiens, в пещерата Кесем близо до град Рош Хаин. Анализът показал, че пет от осемте останки датират от най-стария слой на пещерата, който е бил използван между 420 хил. и 200 хил. години преди новата ера. Откривателите - проф. Ави Гофер и екипът му, забелязали и че древните хора притежавали развита култура - те използвали огъня и познавали изкуството за направа на остриета от кремък. Специалисти от университета в Кеймбридж обаче предполагат, че всъщност става въпрос за зъби на неандерталци.

Невиждана активност във Facebook по Нова година. Потребителите на Facebook качиха над 750 млн. снимки през новогодишния уикенд - уникален рекорд за най-популярната социална мрежа в интернет пространството. И нищо чудно. Снимките са може би най-атрактивната страна на Facebook. Компанията на Марк Зукърбърг, оценена на 50 млрд. долара, знае това и работи постоянно по подобряването на начина, по който ги качваме, разглеждаме или организираме. През май м.г. Facebook започна да изобразява групи "свързани" снимки в горния десен ъгъл на екрана, които да стимулират разглеждането на още албуми. В края на септември вече можехме да качваме изображения с висока резолюция. А от октомври насам получихме възможността да организираме снимките си с лекота, размествайки ги с помощта на левия бутон на мишката. Поредният рекорд, поставен от Facebook, не е изненадващ, особено на фона на огромния брой регистрации, направени през 2010 г. В момента социалната мрежа има над 500 млн. регистрирани потребители. ;

Healthseeker не убеждава хората, тя ги кара да действат,

настояват нейните съзгатели от Ауого. Според Майкъл Фергюсън, изпълнителен директор на компанията, "болните знаят, че трябва да ядат здравословно и да се упражняват". Но когато всички тези "задачи" се

Вместо с картечници и гранатомети Fate of the World ни въоръжава с данни от реални модели на климата

Реасетакер - игра, която подкрепя мира

заменени от "кудос" - виртуален погарък, който ще получите в ген, който прекарате, без да изядете нито един шоколад. Когато играчите получат кудос, те се чувстват възнаградени - поощрени са за нещо трудно, което са успели да постигнат. Същевременно се чувстват задължени да върнат жеста.

"Игрите ни мотивират и да учим и в определен смисъл това без съмнение е тяхното най-силно преимущество. В много градове по света 50% от децата не завършват училище. И въпреки това 97% от тях играят на игри. Ако успееш да се възползваш от този посредник, притежаващ изключително висок потенциал за обучение - ако го направиш както трябва, разбира се, -

струпат на главата им, те може и да им го вдигат в повече, което често довежда до забравянето на някои или пълното игнориране на други. "Ние ги стимулираме да предприемат здравословни действия", допълва Фергюсън. И колкото по-често става това, толкова по-голям шанс има тези малки стъпки да се превърнат в навици, които от своя страна да подобрят здравословното състояние на болните от диабет.

Истинската сила на играта обаче се крие в принципа на взаимодействието - тенденцията

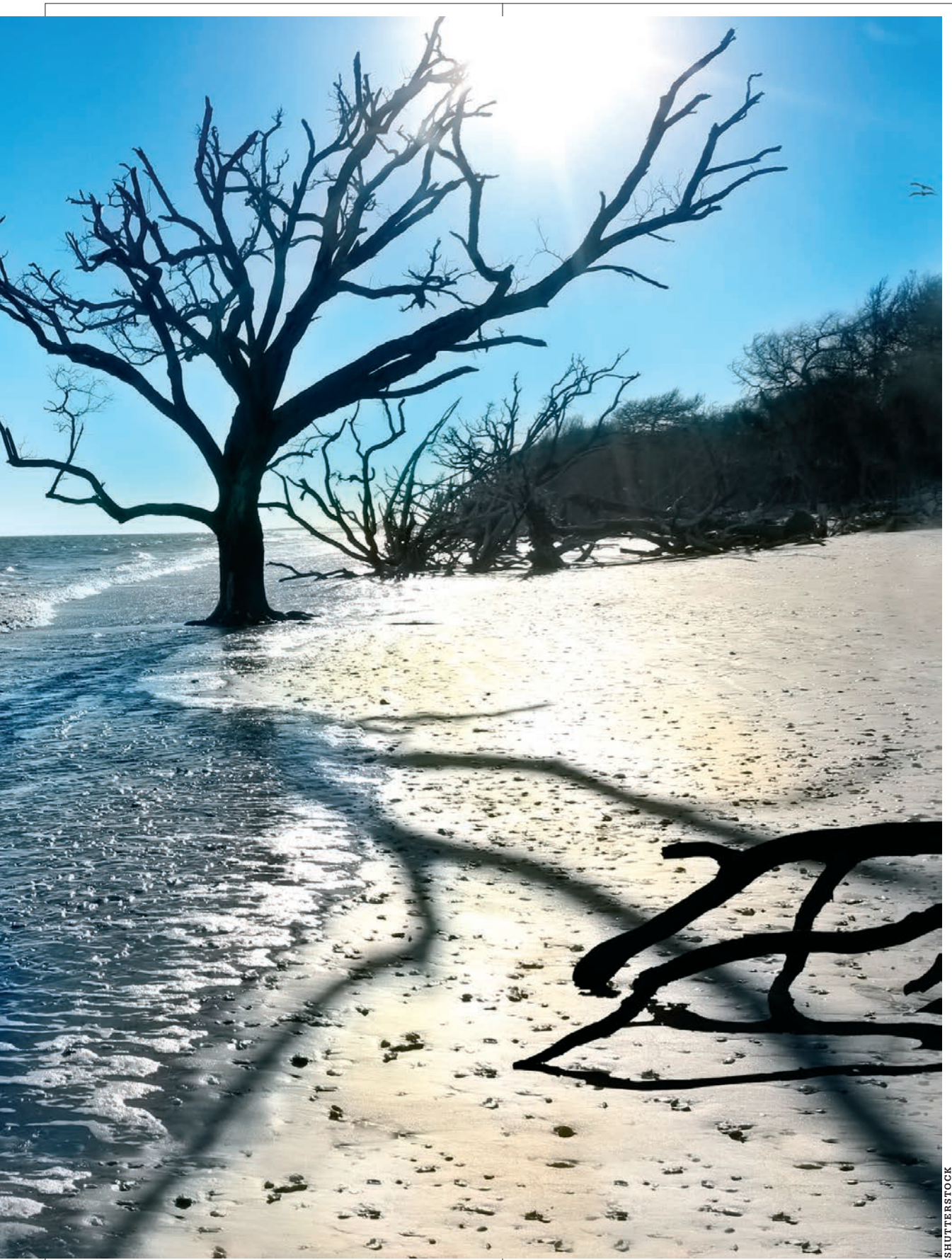
да направиш нещо добро за човек, който вече ти е извършил услуга.

"Забелязахме, че хората ценят онова, което получават", обяснява Фергюсън. Във FarmVille те постоянно си разменяят "подаръци" като домашни животни и зеленчуци. В Healthseeker прасетата и морковите са

можеш да мотивираш децата, да ги накараш да учат",

категоричен е Алън Гершенфийлд, председател на асоциацията "Игри за промяна" (Games for Change), която през юни 2011 г. ще проведе осмия си фестивал в Ню Йорк. Неината цел е да поощрява игри, които засягат съвременни социални проблеми, с идеята да създават по-справедливо, разумно и толерантно общество. Като свалената над 6 млн. пъти Food Force например, която демонстрира логистичните трудности при разпределянето на хранителни помощи при настъпването на големи хуманитарни кризи.

Наистина ли една игра би могла да моделира нашето общество по положителен начин? "Напълно съм убеден в това - казва Гершенфийлд. - Разбира се, не е лека задача. Погодно на филмите

SHUTTERSTOCK

юляк цъфна през декември в Сливен. Малко преди него същото направи още един - във Враца. А в стралджанския парк "Младост" не само че храстите се покриха с бели уханни цветове, но и пчели богро жужаха край тях. Не останаха назад и овошци гръвчета - слива и череша в с. Бараково се отчетоха през ноември.

Какво става? Все още единствените коментари на тези необичайни за сезона явления са народните поверия - "ице люта зима". Но достатъчно ли е това? Дали пък не се случва нещо по-голямо? Изместват ли се сезоните, ще продължи ли да има пролет, лято, есен, зима в България, или бавно и полека се придвижваме към друг климатичен ритъм? Та нали в последните месеци вали като на тропика - час силен гъжж и после - слънце.

Промените в климата са хит и повог за скандали от няколко години. Тях обаче ги има - със или без заслугата на човека. Вече знаем какво бъдеще чертаят климатолози на Арктика и Антарктида, на океаните, на отдалечени от нас гържави. Какво обаче се случва в България, в какво време ще живеем след 2-3-5 или 10 години? Има ли последствия от климатичните промени, които някои наричат "глобално затопляне", в страната ни и накъде отиваме? Опитахме се да намерим отговори на тези въпроси.

Пръст върху раната слага едно на пръв поглед сухо изречение: "Регионалните колебания и тенденции може да се отличават от глобалните колебания и тенденции". Това е извод от доклад "Климатични промени: Състояние на проблема, научни изследвания в БАН и България". Или с други думи: у нас не се случва непременно точно това, което става на планетата като цяло.

2010 г. бе най-топлата за последните 130 години според изследвания на NASA, усетихме го и ние - в Южна България са отбелязани няколко температурни рекорда, в началото на декември улиците бяха пълни с хора по къс ръкав, комарите върлуваха почти до Коледа.

Нека обаче не забравяме, че

температурните колебания на Земята не са нещо ненормално. Планетата ни е видяла много по-гърастични климатични събития от днешните промени - като се започне от ледените епохи, траяли десетки хиляди години, жегите през Средновековието, Малката ледена епоха, която сковава в стуг и мраз Северното полукълбо от 14. до 18. век. Между другото топлите периоди винаги са били по-благогатни за развитието на природата и човека - ако погледнете първия брой на "Обекти", ще си при-

помните, че между 800 и 1300 г. лозарството се е разпростирало чак до Южна Норвегия. Хипопотами са обитавали някога Северозападна Европа, а и самата България е преживяла много по-топли времена от сегашните.

Върху климата влияние имат както изменението в наклона на земната ос (той варира от 21,8 до 24,5 градуса за период от 41 хил. години), от който зависят сезоните, така и слънчевата активност, която в момента навлиза в период на особена сила, вулканичната дейност, океанските течения и преместването на континентите. Всички тези промени обаче стават много бавно, следвайки ритъма на планетата и космическите събития.

Затоплянето през последните десетилетия поразбърка навиците на живите същества и накара много учени да обърнат поглед към основния запозрян в едно предполагаемо планетарно престъпление - човека. Доказателствата, представени от климатичните прокурори, са тежки - след индустриалната революция от 19. век парниковите газове в атмосферата (CO₂, метан, гъвазотен окис) са увеличили концентрацията си с 36 до 148% -

повече, отколкото през последните 650 хил. години, според данни, получени от изследване на леда в полярните региони. Така голяма част от топлината се връща обратно към земната повърхност, което закономерно затопля въздуха и води до засушаване.

По принцип парниковият ефект е естествено явление - той съществува много преди индустриалната революция. Ако го нямаше, средната температура на Земята щеше да е не 15 градуса по Целзий, а минус 18, което би поставило под въпрос живота на планетата. Именно заради развитието на климата през хилядолетията назад много експерти смятат, че човекът няма вина за сегашното затопляне, а то е резултат най-вече от слънчевата активност и естествените процеси.

Така или иначе,

ефектът от него не е еднакъв за всички региони и България е отличен пример за това. През десетте години между 2001 и 2010 г. глобалната приземна температура е средно с 0,46°C по-висока от средната стойност за нормативния период 1961-1990 г. На пръв поглед това не е кой знае каква разлика (като имаме предвид например амплитудата от 50 градуса - от минус 20 през зимата до плюс 30 през лятото у нас), но при средна глобална температура между 14 и 15°C половинградусовото повишение заслужава да се отбележи.

В България нещата обаче не стоят точно така. За разлика от по-голямата част на Европа, Африка и САЩ, до края на 70-те години на

КОСМОС

ПЕТЪР КЪНЕВ

МЕЧТАТЕЛИ

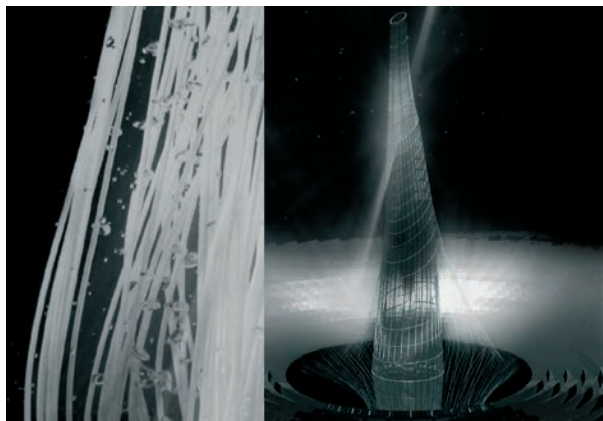
Лунната столица

Архитектурни проекти намигат към реалността с много въображение

Да си на Луната и да съзерцаваш синята Земя отгоре - каква по-красива мечта от това! Ние, хората, отдавна гледаме на естествения спътник като на следващия терен за експанзия - космически къс на предела на достижимостта, все още не съвсем изучен, но видим и мамец от стоици векове.

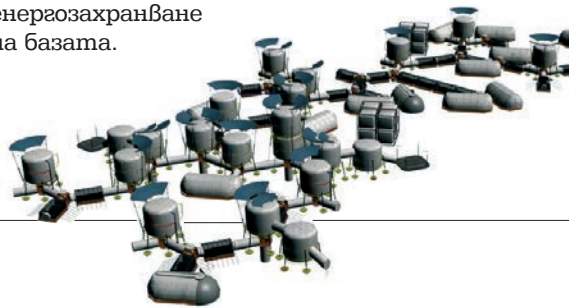
След като през последните години учените се надпреварваха да откриват нови доказателства за съществуването на вода в лунната почва и скали, мечтите за колонизация стават все по-смели.

Как ще изглежда бъдещият лунен град? Наг 100 мечтатели дадоха път на фантазиите си в конкурс, посветен на заселването на Луната (*Вижте карето*). Представяме ви няколко от най-интересните проекти.

Лъч от енергия. Съдиете дадоха първото място на Брига Андерсен, аспирант по архитектура в Колумбийския университет, за разработката ѝ на колектор на слънчева енергия. Проектът ѝ е на базата на идеи, предложени от хълмския астрофизик Дейвид Крисвел. Той предвижда изграждането на генераторна кула от хиляди госта гебели фиброоптични кабели, направени от силиций, добит на самата Луна. Вертикалната енергостанция ще изпраща произведената електроенергия с микровълнови лъчи и на Земята, но основната ѝ функция е да захранва човешкото селище там горе. А то трябва да бъде хармонична смес от жилищни квартали, работни райони и туристически обекти. Но преди всичко - база за продължаващо усвояване на Луната.

Сигурността преди Всичко. Гарет Лиъч, студент по архитектура в университета Оксфорд Брукс, Великобритания, предлага модулно граде, което да бъде изградено в лунен кратер, който да го пази от повечето метеоритни удари. Лиъч е разработил и подробен списък на всички нужди на колонията - от шлюз за луноходи до душовете за дезактивация и модули със системи за поддържане на живота. Всеки модул може да бъде закрепван върху груг такъв, подобно на туристически канчета, като краката им ще поддържат и слънчеви батерии за енергозахранване на базата.

НАЗАД ВЪВ ВРЕМЕТО

Да откриеш планета

Кой, кога, какво намери в Слънчевата система

От дълбока древност хората проявяват интерес към небето. Отначало те забелязали, че нощем на него светят многобройни точки, които днес наричаме звезди. Тогава, разбира се, никой не осъзнавал колко далеч са те, но всички били запленени от красотата им.

По онова време възникнала и идеята за разделянето на небето на съзвездия, оформени от най-ярките звезди. Постепенно цялото небе било населено с митични герои, богове и животни, различни за всяка цивилизация. За хората тогава тези съзвездия били вечни и неизменни, защото звездите в тях били видими напълно неподвижни една спрямо друга. Наред с тях обаче били забелязани и други звезди, които променяли своето място по небето много бързо. Те били наречени "планети", което на древногръцки език означава скитници.

Днес ние знаем, че те се намират многократно по-близо до нас, отколкото и най-близките "неподвижни" звезди и че заедно със Земята влизат в състава на Слънчевата система. Но кой, кога и как е успял да открие всяка една от тези планети?

Започваме с най-близката до Слънцето.

Меркурий се наблюдава трудно, защото винаги на небето се вижда много близо до звездата ни. Най-ранните данни за нейното наблюдение датират от 14. век пр.н.е. от

древните вавилонци. Те забелязали, че тази "звезда" се движи твърде бързо спрямо другите планети и се появява ту на вечерното, ту на сутрешното небе. Затова я кръстили Набу - в чест на бога вестносец от своята митология.

Всъщност древните гърци също забелязали Меркурий. Когато бил видим вечер, го наричали Хермес, а сутрин - Аполон. През 4. век пр.н.е. разбрали, че това е един и същ обект. Интересен е фактът, че древните арабски астрономи са успели да оценят дори размера на планетата, като тяхната стойност се отличава само с 1% от известната днес. Още в сравнително древни времена става ясно, че орбитата на Меркурий се завърта (прецесира). Това служи и като потвърждение на общата теория на относителността на Айнщайн от началото на 20. век.

Венера от най-древни времена е била наблюдавана като най-ярката звезда на небето сутрин или вечер, затова е наричана Зорница и Вечерница. Ето защо е много трудно да се определи кога точно е била забелязана за първи път. През 6. век пр.н.е. Пифагор установил, че това всъщност е един и същи обект, макар да мислел, че Венера обикаля около Земята. През 1032 г. персийският астроном Авицена наблюдавал за първи път преминаване (пасаж) на Венера пред диска на Слънцето. През 17. век, малко след като насочил телескопа към небето за пър-

[Картинка:Пример.jpg|гясно|мини|ВЪВЕДЕТЕ ТЕКСТ]

"Пример.jpg" е пълното име и разширение на файла, а "гясно" или съответно "ляво" е разположението на картинката в текста. "Мини" е миниатюрен изглед на картинката, в случай че тя е по-голяма. Стандартната големина на един миниизглед е с ширина 220 пиксела, като размерът може да се промени от "моите настройки-изглед-файлове". Накрая трябва да въведете кратко описание на картинката. За биографични статии са подходящи една или две снимки от тип "портрет".

Остава ни само да оформим две важни неща -

препратката "вижте също" и категорията, към която спода страницата, които

се изписват в най-долната ѝ част. "Вижте също" се извежда със знака за равенство като отделна секция, като на долния ред посочвате точните заглавия на една или повече статии в Wikipedia в този формат:

*[[име на статията]]

В нашия пример може да сложим статията за "човешки геном", тъй като тя е тясно свързана с темата на нашия материал. Категориите пък обединяват група статии със сходна тематика. В нашия случай ще сложим статията в "Учени":

[[Категория: Учени]]

Това е! Хвърлете око на написаното с "преварителен поглед", след което натиснете "съхраняване". Честито, току-що създадохте първата си статия в Wikipedia! ;

га ви кажа, беше, че ако затвориш една маймуна в една стая с една пишеща машина и я гържиш така в продължение на не знам си колко години, тя ще напика всичките пиеси на Шекспир барабар със сонетите му.

- Езати маймуна! - възкликна Ктхулю Рлѐехов.

- Същото е и с граскачите на Земята - обясни водачът на извънземните. - Колкото повече пракаш по клавиатурките си или скрибуцаш с моливчетата си, толкова по-голяма вероятност има да налукчаш истината за живота, Вселената и Всичко останало.

- Не съм съгласен - вдигна многозначително осемнайсетото си пипало един възрастен извънземен, известен като Величко Дреъвнѐ**.

- Уж научната фантастика на земните хора била писана от не знам какви си гении, уж била проностична и евристична, а нито един цървул не можа да предскаже революционното развитие на компютърните технологии и комуникациите. Оня американски психар Стивън Кинг написа едно книжле на име "Клетка", където прокара някои суперяки идеи за джигесемите, ама го направи постфактум. А другите фантасти си мълчат като щипани момичи и не смеят да ровичкат из темата.

В залата се разнесе одобрително мърморене.

- Гледай ги в "Стар Трек" с какви комуникатори ходят - досуц тухли четворки - подметна Шабла Ниггурадова. - А уж "Ентърпрайз" бил супермодерен кораб на бъдещето, тра-ла-ла!

- Абсолютно - закимаха колегите ѝ. - Да, га, срамота!

- ДРУГАРИ!!! - изрева Йогсогот Нярлатхопѐв. - Събрали сме се тук не за да коментираме разволя на земната фантастика, а за да търсим ноу-хау как да завладеем тази апетитна планетка! Исках от вас само да прочитате как според земляните извънземните би трябвало да ги завземат, а вие ми се правите на литературоведи! Ако толкова ви се плямпа за фантастика, да отложим офанзивата си за следващия "Булгакон"***, където да си начешем езиците и да се постуваме със старозагорския клуб! Три "Таласъмии" изчетох и нито дума за извънземни не видях! Вече видях ли български автор, ще му избождам очите и ще му откъсвам ръцете!

- Ми то, щото конкурсът им е за разкази по българската митология, а там извънземни няма - изтъкна Ктхулю Рлѐехов. - Поне описани по научен начин, ге! - побърза да добави извинително.

- И тѐй! - тропна със средния си крак Йогсо-

** Той беше пряк потомък на Великите древни, ето защо с гордост носеше идиотското си име - бел. авт.

*** Ежегодна национална сбирка на любители на фантастиката - бел. авт.

гот Нярлатхопѐв. - Да пристѐпим към обсъждането! Искам всеки от вас да ми каже как в прочетените от него произведения извънземните решават да завладеят Земята!

- За да направим като тях ли? - изчурулика Шабла Ниггурадова.

Поглъщащия звезди я изгледа кръвнишки:

- Точно обратното! - процеди през остриите си зѐбки той. - Земляните описват начините, по които им се иска да бъдат нападнати от извънземните. Всяка от тези книги завършва с победата на тѐлите земни обитатели над пришълците, нали? Е, ние ще направим нещо, което го няма в нито една книга! Именно затова стратегията ни ще бъде успешна! И като се вземе предвид обстоятелството, че се снабдяваме с информация от кашоните с преоценени книги, ще го постигнем за жълти стотинки! Нашата кампания ще бъде най-евтината от всички досега!

14 - Какво правиш? - попита Горгондзола, оглеждайки се поозрително наоколо. - Защо ръцете ти са изцапани с брашно?

- Ами... - заекна Петър. - Меся.

- Месиш? - повдигна скептично вежди младата жена. - Ти???

- Аз ами, кой друг... - изпфтя младият кабелен техник.

- И какво месиш? - усмихна се лукаво приятелката му.

- Тесто - отвърна мъжът. - Какво значение има това?

- Питка ли ще правиш? Да не би да си прибягнал до някои стародавни ритуали, които да оправят проблема ти?

- Нямам никакъв проблем! - сонна се Петър.

- О, така ли? Тогава защо ми повишаваш тон?

- Защото се гържиш гадно - каза някогашният поклонник на Маркиз дьо Саг. - В подобна ситуация една жена трябва да помага всячески на партньора си, а не да заглъбочава... неприятната ситуация.

- Това къде го прочете? В някой текст на "Пунк Флойд"?

- В "Сто и двайсетте дни на Согом"!

- Охооо - потри доволно ръце Горгондзола. - Кои си мисли за маркизчето, а? Следва наказание! Ти ли ще си ударяш шамарчето, или аз га го направя?

- Знаеш ли, мисля, че ще е най-добре да си ходиш - прокашля се нервно Петър. - Предлагам ти известно време да не се виждаме.

С тези думи той отвори вратата и я избута в коридора. Горгондзола беше толкова изненадана, че си глътна езика и не можеше да промълви каквото и да било. А сърцето на приятеля ѝ ударен ударите си и беше цяло чудо, че не му погоди някой инфаркт на трийсетгодишна възраст.

**Библио.бг - платформа за електронни книги и
списания**

Чети каквото обичаш!

www.biblio.bg

